

Priručnik Učenik građanin

Osvrt

Priručnik *Učenik građanin*, uredila je Lana Golob, a autorice tekstova su Gordana Frol, Vesna Kovač, Orjana Marušić Štimac i Mirela Pašić. Priručnik sadrži, pored predgovora gradonačelnika i predgovora autorica, 30 poglavlja ili tema te popis literatute. Priručnik, napisan na 74 stranice, sadrži sljedeća poglavlja:

1. Moja i tvoja prava – naša su prava
2. Kućni red
3. Poštovani...
4. Volim odlučivati, mogu sudjelovati
5. I ja imam pravo birati i biti biran
6. Moja lokalna zajednica
7. Postani urednik portala na jedan dan
8. Društvene mreže
9. Jedemo zdravo, živimo zdravo
10. Šareni svijet reklama
11. *Reality show*: biti slavan na jedan dan
12. Ja sam Ja
13. To želim, a što mi treba
14. Moji uzori i idoli
15. Važno je saslušati i poštovati drugoga
16. Ne stavljam ljude u kutije, škatule i ladice
17. Postoje li muški i ženski poslovi
18. Pomognimo prijateljima
19. Kad volontiraš, činiš dobro sebi i drugima
20. Činim dobro u svojoj zajednici

21. Činim pravu stvar
22. Biti nasilnik nije *cool*
23. Možemo to riješiti bez sukoba
24. Korupcija – ne, hvala
25. Učenik potrošač
26. Korak u budućnost
27. Čuvam svoj planet
28. Odvajaj, odlaži, od smeća Zemlju spasi
29. I *vau* i *mijau* imaju svoja prava
30. Akcija!

Navedena poglavlja u pravilu su sastavljena od (i) tekstualnog dijela kojim se obrađuje određena tema i osiguravaju ishodi učenja vezani uz teorijske kompetencije, (ii) *pojmovnika* koji ukazuje na nekolicinu ključnih termina iz tekstualnog dijela te ponekad i posebno pojašnjenje, (iii) dijela koji ukazuje na *aktivnosti* kojima se stječu praktične kompetencije vezane uz temu te (iv) dijela pod nazivom '*zapamti*' ili '*budi*' u kojima se naglašavaju konkretni podaci ili formativne poruke. Svako je poglavlje popraćeno relevantnim ilustracijama koji podupiru sadržaj i formativne poruke poglavlja. Popis literature sadrži opširan popis relevantnih publikacija i internetskih izvora.

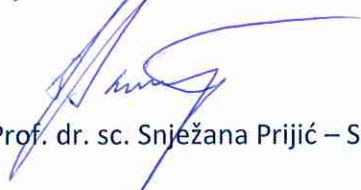
Priručnik je namijenjen učenicima petih i šestih razreda osnovne škole s ciljem stjecanja kompetencija (znanja, vještina i navika) u domeni građanskog odgoja i obrazovanja ili, preciznije, odgovornog građanstva. Obzirom na cilj publikacije, smatram da se radi o načelno, sadržajno i metodološki izvrsnoj publikaciji primjerenoj dobi kojoj je namijenjen.

Odgajanje i obrazovanje odgovornih građanki i građana ključna je zadaća odgovorne zajednice koja skrbi za zaštitu ljudskih prava i sloboda te promiče toleranciju, uvažavanje dostojanstva i integriteta svake osobe vodeći pritom računa o najvišim etičkim i demokratskim vrijednostima. Odluka da Grad Rijeka bude izdavač ovakvog priručnika i, između ostaloga, time osigura uvjete izvedbe nastave građanskog odgoja i obrazovanja uzoran je postupak koji pokazuje da se i na loklanoj razini mogu pokretati i realizirati inicijative koje ciljaju pravednijem i solidarnijem okruženju nužnom za unapređenje kvalitete života svakog pojedinca, ali i šire nacionalne i internaconalne zajednice.

Teme u priručniku su probrane pomno, urednica i autorice su ciljale na veći broj tema obrađenih na jednostavniji način. Držim da se radi o ispravnoj odluci jer će učenici dobiti uvid u raznolikost i mnogobrojnost tema iz svakodnevnog života u kojima se prakticiraju vrline odgovornog građanina. Dubinska analiza i elaboracija teme eventualnim ukazivanjem na poruke povijesti i razumijevanje aspraktnijih moralni i političkih vrijednosti zasigurno su sljedeći korak koji traži kako zrelost učenika i odgovarajuće predznanje. Osobito inventivnim smatram pristup u kojem se na uravnotežen način izmjenjuju teme koje razvijaju samo-razumijavnje i samo-poštivanje pojedinca kao člana zajednice kao preduvjeta za razvijanje vještina i navika kritičnog i aktivnog građanstva. Svako poglavlje, na način primjeren temi, potiče na razmišljanje, zahtijeva aktivan stav učenika prema temi i ukazuje na konkretna iskustva, spoznaje i ponašanje vezano uz iskazivanje osobnog stava. Takav je pristup nužan kako bi znanje postalo u punom smislu interiorizirano i pretočilo se u životne navike, ali i aktivno djelovanje unutar školske i šire zajednice.

Posebno uspelim smatram razvijanje redoslijeda tema koje započinje promišljanjem vlastitog identiteta i uloge lokalnoj zajednici i široj društvenoj zajednici, preko odnosa s najbližima, susjedima i školskim kolegama do pitanja koja se tiču općenito odnosa prema zajednici, ali i životinjama i okolišu. Na primjeren način se uvodi učenike u složenija pitanja osnova demokracije i zaštite ljudskih prava. Ključno je vrlo uspješno poticanje na kritički stav prema društvenim fenomenima konzumerizma, svijeta slavnih i društvenim mrežama, ali i odnosa prema ranjivim skupinama, ženama.

Zaključno, priručnik uspješno ispunjava svoju informativnu i formativnu svrhu, potičući na uvjerljiv i primjeren način razvoj etičkih i demokratskih vrijednosti, potencijala učenika za altruizam, društvenu solidarnost i građansko prijateljstvo pritom ne isključujući brigu za vlastitim ispunjenjem i autonomnim razvijanjem osobnog svjetonazora.

Prof. dr. sc. Snježana Prijić – Samaržija, prorektorica Sveučilišta u Rijeci

Filozofski Fakultet Sveučilišta u Rijeci

Rijeka, 30. 9. 2016.